

Ministeren og Miljøforkæmperen: Bud på COP15

I slutningen af 2009 bliver København vært for FN's 15. klimakonference – (conference of parties) – som i kortform er blevet døbt COP15. Konferencen er omgæret af stor forhåndsinteresse, for der er store forventninger til, at COP15 i 2009 vil føre til en ny ambitiøs Københavner-protokol, der kan afløse Kyoto-protokollen, når den ophører i 2012.

Men ifølge skeptikerne, vil selv den mest ambitiøse og forpligtende nye klimaaf tale om reduktion af drivhusgasser aldrig kunne blive andet end et forsøg på at slukke et flammehav med en vandkande. Befolkningsekspllosionen i udviklingslandene over de næste årtier vil nemlig betyde, at udledningen af drivhusgasserne globalt vil stige samlet set, uanset hvad den rige, vestlige verden foretager sig. Globalt har der været en stigning i udslippet af drivhusgasser på 27 procent fra 1990 til 2005.

Udenrigs har bedt miljøminister Connie Hedegaard og generalsekretær for Verdensnaturfonden Kim Carstensen om at svare på de samme ti skarpe spørgsmål om konferencen og om verdenssamfundets miljøpolitiske prioriteringer.

Anna Libak

Spørgsmål 1

Hvad er den mest ambitiøse aftale, som realistisk set kan blive resultatet af COP15? Spørgsmålet skal ses i lyset af den amerikanske modstand mod bindende reduktionsmål og af, at EU ser ud til at ville få problemer med at reducere udslippet af drivhusgasser med 8 procent i forhold til 1990 som lovet under Kyoto?

Miljøministeren

En ambitiøs aftale efter COP15 vil være en aftale, der som minimum omfatter alle store udledere af CO₂. Og dermed også USA, Kina og Indien. En ambitiøs aftale vil desuden omfatte mål, der forpligter industri-

landene til reduktioner inden 2020 på måske det dobbelte eller tredobbelte af Kyoto, og mekanismer, der sikrer, at væksten i de rigeste udviklingslande bliver baseret på ren teknologi. Endelig vil det være afgørende, at afskovningen i de tropiske skove, der udgør 20 procent af de globale udledninger, bliver stoppet.

Et centralt element i forhandlingerne af en ny klimaaf tale vil være at styrke det globale CO₂ marked og dermed sikre, at der eksisterer en stabil global pris på, hvad det koster at forurene med CO₂. En global CO₂ pris kan bidrage til, at udledningen af CO₂ og andre drivhusgasser reduceres billigst muligt. Samtidigt vil en global CO₂ pris medføre,

at virksomhederne tager højde for miljøomkostningen i deres beslutninger og produkter. En international CO₂ pris giver således et incitament til at investere i nye teknologier til at reducere udledningen. Uden en sådan pris vil disse investeringer ikke finde sted.

På nuværende tidspunkt er det dog svært at sige, hvordan de store udledere vil forholde sig til klimaudfordringerne om to år, og om de vil være villige til at forpligte sig. Der er stadig lang tid til både de mange formelle og uformelle forhandlinger og processer frem mod COP15.

Meget tyder dog på, at USA, som jo ikke har ratificeret Kyoto-protokollen, så småt er begyndt at rykke på sig og komme med positive udmeldinger. Hvis USA vil indgå i en ny klimaaftale i 2009, kan vi jo håbe, at dette har en afsmittende effekt på andre store udledere.

Hvad angår EU's opfyldelse af reduktionsmålene har vi allerede taget et stort skridt i den rigtige retning, eftersom alle EU-landene er ved at implementere lovgivning, der skal sikre målopfyldelsen i de enkelte lande. Jeg er sikker på, at EU vil opfylde de 8 procent, der blev lovet i forbindelse med Kyoto.

Miljøforkæmperen

Vi *kan* få en aftale, som fører til det resultat, der er brug for, nemlig at kurven over det globale udslip af drivhusgasser knækkes og begynder at falde inden 2015. Det kræver en

vis optimisme at forestille sig et så markant resultat, men det er vigtigt at notere sig, at klimadebatten virkelig har flyttet sig markant det seneste år eller to, og at et gennembrud i dag virker langt mere realistisk end det gjorde for nogle år siden. For første gang nogensinde kan man se en sammenhæng mellem hvad forskningen siger og hvad politikerne er villige til at diskutere, hvilket selvfølgelig også hænger sammen med, at almindelige mennesker rundt omkring i verden er begyndt at opfatte klimaforandringer som et vigtigt problem. Samtidig med at erhvervsvirksomheder over hele verden efterspørger klar handling og forudsigelige rammer fra politikerne.

Det er ikke kun i Danmark – eller i EU-landene for den sags skyld – at der et sket en markant ændring i den måde, klimaforandringer diskuteres på. Det gælder faktisk i hele verden – og både i rige og fattige lande, og derfor er der også grund til at tro, at USA kan bringes til at medvirke til en aftale. Allerede nu er det jo tydeligt for enhver, at det langt fra er alle i USA, der er modstandere af bindende reduktionsmål. Og der er gode muligheder for, at USA's næste præsident vil føre en helt anden politik end den nuværende.

Et gennembrud i forhandlingerne vil stadig kræve, at de rige lande går forrest med store reduktioner af udslippet i stil med den tyske politik om at reducere med 40 procent i

2020 (ift. 1990). Præcis hvordan en ambition af den størrelsesorden vil kunne udtrykkes i en amerikansk politisk kontekst – eller i en australsk, canadisk eller japansk – er det endnu nok for tidligt at gætte meget præcist på. Jeg tror det er vigtigt, at man på det punkt går ind i forhandlingerne med et ret åbent sind. Der kan ikke gås på kompromis med hensyn til det at få bindende aftaler, men der er givetvis forskellige måder at skruet et aftalekompleks sammen på, og dørene bør ikke lukkes for kreative løsninger.

Det samme gælder med hensyn til de andre store lande som Kina, Indien og Brasilien. Det er givet, at disse lande også må påtage sig meningsfulde forpligtelser, men vi skal næppe forvente, at de kan pålægges absolutte reduktionsmål for deres udslip i denne omgang. Derfor må vi tænke på andre typer af mål, som for Kinas vedkommende eksempelvis kunne handle om at spare på energien, mens et mål for Brasilien kunne sætte fokus på at stoppe skovrydningen.

Det er muligt at nå sådan en aftale, hvis EU lægger sig i selen, fastholder et højt ambitionsniveau og begynder at føre en aktiv politik for at overføre teknologi til de store vækstøkonomier.

Spørgsmål 2

Er det helt ude i skoven at forestille sig, at COP15 kan enes om en aftale

som binder alle lande under FN's klimakonvention til senest i 2050 – samlet set – at halvere udslippet af drivhusgasser i forhold til i dag?

Miljøministeren

Nej, jo længere ude i fremtiden man lægger målet, des lettere er det på sin vis at få tilslutning. Sagen er bare, at der *skal* ske reelle reduktioner på langt kortere sigt. Derfor er 2020/2030 det pt. vigtigste og pt. sværeste.

Miljøforkæmperen

Nej, det er ikke urealistisk at nå frem til en aftale med det nævnte ambitionsniveau. Men det er måske svært at forestille sig, hvordan man laver et mål, der er meningsfuldt *bindende* med en så lang tidshorisont. Et langsigtet mål vil være vigtigt som pejlemærke både for landene, som jo skal vedtage politikker hen over perioden, og for virksomheder og andre, der jo reelt har hovedbyrden med hensyn til at gennemføre disse politikker og sikre at målene bliver nået.

Men samtidig er det afgørende, at vi ikke lader os nøje med at vedtage forpligtelser, der ligger så langt ude i tiden, at de ikke fører til et konkret pres for ændringer allerede i dag og i morgen. Det vil derfor være meget uheldigt, hvis der i forhandlingerne alene fokuseres på et mål for år 2050. Langsigtede mål skal i øvrigt fastsættes på en måde, så de ikke blokerer for en forstærket indsats,

når eller hvis en sådan skulle vise sig nødvendig. Vores viden om klima-problemet øges hele tiden, og det kan vise sig at blive nødvendigt med en endnu større indsats, end vi regner med i dag.

Spørgsmål 3

Er det mere sandsynligt, at topmødet vil munde ud i at stadfæste det, som man allerede er blevet enige om i dag: EU forpligter sig til at reducere med 20 procent frem til 2020, mens store lande som USA, Kina, Brasilien og Indien fremsætter ikke-bindende hensigtserklæringer?

Miljøministeren

EU-landene tegner sig for 14 procent af den globale udledning af drivhusgasser, og derfor kan EU ikke alene klare klimaudfordringen. Det er et globalt problem, og det kræver en global løsning. Med EU's udmeldinger om at ville påtage sig 20 procent reduktion uanset, hvad andre lande måtte gøre og 30 procent, såfremt andre industrilande påtager sig lignende forpligtelser, er der sendt et utrolig stærkt signal til det internationale samfund. Nu skal det så vise sig, hvordan andre parter reagerer på dette. EU's udmeldinger kan selvfølgelig ikke alene danne fundamentet for en ny, global klimaaftale, men jeg mener, at vi har vist vejen, når 27 forskellige lande er enedes om et så ambitiøst udspil. Det lægger pres på andre store udledere.

Miljøforkæmperen

Nej, jeg er overbevist om, at andre lande end EU også kan se behovet for bindende aftaler, der fører til reelle reduktioner. Som sagt tror jeg, at man skal have et åbent sind for, hvordan disse målsætninger udtrykkes, men ikke-bindende hensigtserklæringer vil bestemt ikke være et tilstrækkeligt eller tilfredsstillende resultat. Det tror jeg heller ikke EU ville gå med til.

Spørgsmål 4

Præsident Bush har hidtil krævet, at udviklingslande som Indien og Kina også bliver omfattet af en ny bindende klimaaftale som betingelse for, at USA vil indgå aftale om forpligtede reduktioner. Argumentet er vel meget rimeligt i betragtning af, at udviklingslandenes energibestemte kuldioxidudslip steg med 74 procent mellem 1990 og 2005, hvilket er en omkring 15 gange så stor forøgelse, som Kyoto-protokollen pålægger EU-landene at reducere deres udslip med. Hvad er udsigten til, at Kina og Indien vil påtage sig bindende reduktionsforpligtelser under COP15?

Miljøministeren

Det er vigtigt, at holde sig proportionerne for øje. På trods af den betydelige vækst i emissionerne fra ulandene, så er fx den gennemsnitlige inders udledning stadig kun en lille del af en danskers og endnu mindre

af en amerikaners. Men derfor kommer vi ikke uden om, at både Indien og Kina skal med i en ny aftale på en måde, hvor der bliver skabt de rette incitamentter til at begrænse udledningerne. Det bliver svært for de to lande at blive klar til reduktionsforpligtelser, som vi kender det for Danmarks vedkommende, men særligt i Kina ser vi nu øget fokus på energiforbrug og luftforurening.

Det gør vi, fordi det ud over at bidrage til klimaproblemet også giver meget alvorlige regionale og lokale forureningsproblemer med betydelige konsekvenser for folkesundheden til følge. Derfor har kineserne et klart incitament til at arbejde for afkobling af økonomisk vækst og øget emission. Adgangen til energi og dårlig udnyttelse af energi – dvs. lav energieffektivitet – er den helt afgørende begrænsende faktor for vækst i Kina.

Derudover ligger nøglen til både Indien og Kinas deltagelse i en fremtidig aftale i, hvad USA foretager sig, og derfor er det også særlig positivt, at der flere steder i det amerikanske politiske system og det amerikanske samfund kan spores et stemningsskifte. Fx ved at stater og store virksomheder påtager sig reduktionsforpligtelser, og ved at præsidenten nu taler om at deltage i de internationale drøftelser. Senest har præsident Bush jo ved G8-mødet i Heiligendamm accepteret, at alle anstrengelser skal løbe sammen i en FN-løsning i 2009.

Miljøforkæmperen

Der er meget af præsident Bush' retorik på klimaområdet, der er fuldstændig uantagelig. Det er absurd at forestille sig, at Kina eller Indien skulle bidrage lige så meget til løsningen af klimaproblemerne, som USA, eller at de skulle være omfattet af samme type forpligtelser. Det er absurd, hvis USA stiller den slags betingelser. Amerikanerne har et gigantisk ansvar for skabelsen af den globale opvarmning.

Hver dag udleder en gennemsnitsamerikaner ca. fire gange så mange drivhusgasser som en kineser og tolv gange så meget som en inder. Hvis alle lande kunne nedbringe deres udslip af drivhusgasser pr. indbygger til det indiske niveau, var der slet ikke noget klimaproblem, idet klodens kuldiioxid-udslip så ville blive absorberet af naturens egne mekanismer.

Hvis lande som Kina og Indien nogensinde skal bringes i en position, hvor de påtager sig direkte reduktionsforpligtelser, så vil det være nødvendigt, at et land som USA er begyndt at optræde ansvarligt og har begrænset egne udslip. Jeg kan ikke forestille mig, at vi får løst klimaproblemerne uden at de rige lande går forrest. Det er der heldigvis også kræfter i USA, der arbejder for.

Dette ændrer ikke ved, at Kina og Indien skal være med i en kommende klimaaf tale, og at de skal påtage sig meningsfulde forpligtelser. Der vil bare være tale om forpligtelser af en anden karakter end forpligtelserne for de rige lande.

Spørgsmål 5

Ja, og i det hele taget: Hvis det er rigtigt, som det er fremgået af pressen, at det samlede energibetingede udslip af kuldioxid mellem 2000 og 2004 steg med i alt 244 millioner ton i de otte G-8-lande og med i alt 1.964 millioner ton i de fem store udviklingslande Kina, Indien, Brasilien, Mexico og Sydafrika, er sagen så ikke den, at den samlede klodes klimatiske velbefindende ikke forbedres synderligt af, at den rige verden reducerer, mens den fattige øger sin udledning?

Miljøministeren

Lige præcis derfor er det så vigtigt, at få Kina og Indien med i en ny global aftale. Retfærdigvis skal det dog understreges, at de industrialiserede lande bl.a. er blevet rige, fordi vi har udnyttet muligheden for at udlede drivhusgasser, der har ført til en betydelig forøgelse af atmosfærens indhold af drivhusgasser og dermed til forandringer i klimaet. De rige lande bør bidrage til, at udviklingslandenes vækst i højere grad baseres på moderne teknologi, således at også udviklingslandene kan opleve en velstandsstigning med mulighed for adgang til helt basale ydelser som skole, sundhed, infrastruktur og energiforsyning.

Et væsentligt element i en ny aftale bliver derfor teknologioverførsel og teknologiudvikling. Derfor bør vi i de industrialiserede lande gå foran

med skrappe reduktionsforpligtelser og derigennem fremme udviklingen af den teknologi, der kan sikre, at grundlaget for økonomisk vækst globalt bliver afkoblet fra energiforbrug og udledning af drivhusgasser. Men de store udviklingsøkonomier er også nødt til at påtage sig konkrete forpligtelser.

Miljøforkæmperen

Det er rigtigt, at der er en betydelig vækst i udslippet af drivhusgasser i de fem store udviklingslande, og vi får ikke løst de globale klimaproblemer, hvis de ikke er med i løsningen. Men vi skal også holde os for øje, at de samlede udslip fra de fem store udviklingslande faktisk endnu ikke har overhalet udslippet i de rige lande i G8. Og deres udslip pr. indbygger er langt lavere end de rige landes. Der bor tre gange så mange mennesker i de fem udviklingslande som i de otte rige lande, og det er svært at overbevise dem om, at de skal gøre en indsats, hvis de rige lande ikke gør noget.

Men som sagt: de fem store udviklingslande *skal* med, og det kommer de også, hvis de rige lande vælger at gøre en seriøs og omfattende indsats for at bekæmpe den globale opvarmning.

Det vil eksempelvis være forkert, hvis EU alene fokuserer på at reducere sit eget udslip af drivhusgasser. EU råder over mange former for teknologi, som kan bruges i ulandene til at reducere deres udledning

ger. Som verdens største handelsnation må EU indrette handelspolitikken, så vi stimulerer vækst i produktionen af vedvarende energi og energibesparende produkter i de store ulande. Fx må EU straks fjerne handelshindringer som den antidumping-told, som er lagt på elsparepærer fra Kina. Det er absurd, at vi lægger en told på op til 66 procent på kinesiske miljørigtige produkter, som kunne skabe en reduktion på 1/2 procent af det samlede udslip af drivhusgasser i EU.

Der må også tages hensyn til klimaet, når europæiske virksomheder og fonde investerer i ulandene. Endelig er EU et forbillede for mange i udviklingslandene, og det vil have stor inspirationskraft, hvis EU-landene begynder at indrette samfundene, så de ikke er stærkt afhængige af fossile brændsler.

Spørgsmål 6

Det er kommet frem, at udledningen af drivhusgasser sidste år formentlig faldt relativt mere i USA end i Kyoto-ivrige lande som Tyskland og Storbritannien. Hvordan forklarer man det?

Miljøministeren

Landenes drivhusgasudledninger er påvirket af mange faktorer. Eksempelvis vil der altid ske udsving fra år til år som følge af udsving i temperaturer og nedbør, da dette fører til udsving i opvarmningsbehov og

vandkraftproduktion, som påvirker omfanget af den fossilt baserede energiproduktion. Der er ikke i forbindelse med de foreløbige estimater for 2006, fra Det Hollandske Miljøvurderingsinstitut (MNP), lavet nogen analyse af disse og andre parametre, der påvirket udledninger i 2006. Det vil nok først ske, når de endelige og fuldstændige opgørelser for 2006 foreligger i løbet af næste år.

Når der nu fra år til år kan ske vejrbedingede udsving i drivhusgasudledninger, er det vigtigt at se på udviklingen over en længere årrække. De seneste officielle og endelige drivhusgasopgørelser offentliggjort af FN's Klimasekretariat viser, at USA's udledninger steg med 15,8 procent fra 1990 til 2004, hvorimod EU's udledninger faldt med 0,6 procent i samme periode. Så set over en længere periode er EU altså ubestrideligt nået længere i forhold til at begrænse drivhusgasudledningerne.

Og når vi er fremme ved den første forpligtelsesperiode under Kyoto-protokollen i 2012 vil vi i EU nå den reduktion på 8 procent, som vi har forpligtet os til under protokollen. Men det er da mit håb, at de nye toner fra USA betyder, at de vil påtage sig forpligtelser efter 2012. For selv om det er positivt, hvis væksten i CO₂-udslippet stopper – så er der jo stadig langt til et egentligt solidt fald.

Miljøforkæmperen

Jeg tror ikke man kan tage et enkelt

års tal som udtryk for særlig meget. De amerikanske tal for sidste år har formentlig en del at gøre med den generelle økonomiske udvikling, stigninger i oliepriserne og lignende, selv om jeg da håber og tror, at det også har haft en betydning, at delstater, virksomheder og borgere i USA nu tager klimaproblemet alvorligt på en helt anden måde, end vi har set før, og selv begynder at gøre en indsats.

Hvis vi ser på de lidt mere langsigtede tendenser, har den amerikanske regering bestemt ikke noget grundlag for at pudse glorien. FN's Klimakonvention, som USA har ratificeret, forpligter landene til at stabilisere udledningerne af drivhusgasser på 1990-niveauet, men USA lå i 2005 16 procent over dette niveau. Til sammenligning havde Tyskland i 2005 reduceret sit udslip med 18 procent, mens Storbritanniens udslip lå 15 procent under 1990-niveauet.

Spørgsmål 7

Der er dem, der mener, at vil man gøre noget for klimaet, så bør man i stedet for at satse på reduktion af drivhusgasser satse på at nedbringe befolkningstilvæksten i udviklingslandene. Om 45 år vil verden være vokset med to gange Kinas nuværende folketal, og stigningen sker ikke primært i den vestlige, miljøbevidste del af verden, hvor vi vil udgøre en lille beskedent andel af verdens samlede ni milliarder store befolkning i

2050. Burde en ny protokol til afløsning for Kyoto ikke rumme en generel anbefaling om at bremse befolkningstilvæksten af hensyn til miljøet?

Miljøministeren

Der er ingen tvivl om, at befolkningstilvæksten er en stor udfordring i mange henseender og ikke mindst i forbindelse med miljøet og de klimaforandringer, verden oplever. Men at indarbejde anbefalinger om at bremse verdens befolkningstilvækst af hensyn til miljøet synes dog ikke på rette plads i en ny global klimaaftale. Der er andre internationale fora, som fokuserer på udfordringerne forbundet med øget befolkningstilvækst. Og tidligere regnede man med, at vi ville være 11-12 mia. mennesker på kloden i 2050. Nu regner vi med 9 mia., så forsøgene på at begrænse befolkningstilvæksten er ikke uden virkning. For at ruste verden og ikke mindst de dele af verden, hvor befolkningstilvæksten og industrialiseringen sideløbende vokser meget hurtigt, er det nødvendigt at basere udviklingen på ny og ren teknologi og ikke på gammel og forældet teknologi som fx kulkraftværker.

I Danmark har det faktisk vist sig, at det er muligt at opretholde en betydelig økonomisk vækst samtidig med, at afhængigheden af fossile brændstoffer er reduceret. Gennem de sidste 25 år er Danmarks økonomi vokset med mere end 70 procent uden at øge energiforbruget, og

gennem de sidste 12 år er den danske økonomi vokset med 30 procent, mens bruttoenergiforbruget er forblevet stabilt, og CO₂ udslippet foreløbig er reduceret med 13-14 procent. I lande, hvor industrialiseringen sker i et højt tempo, samtidig med at befolkningen øges væsentligt, er det vigtigt, at udvikling og indførelsen af miljøvenlig og energieffektiv teknologi følger med, således at væksten ikke kommer til at ske på bekostning af miljøet og klimaet.

Miljøforkæmperen

Befolkningstilvæksten er et reelt problem, og der bør klart gøres en større indsats for at hjælpe især de fattigste lande, som har den højeste befolkningsvækst, med at reducere tilvæksten.

Men jeg har svært ved at se, at den beskedne indsats på befolkningsområdet specielt behøver blive koblet sammen med klimaspørgsmålet. Der er rigeligt med andre årsager til, at befolkningsvæksten er et problem. Jeg tror heller ikke, at der på internationalt plan er mangel på generelle anbefalinger om at begrænse befolkningsvæksten. Det der er brug for, er politisk vilje og finansiering af helt konkrete indsatser, og de mest effektive midler er at skabe udvikling, øge uddannelsesniveaue og give kvinder flere rettigheder. En indsats på disse områder skal understøttes af ulandsbistand, og alle rige lande bør hurtigt leve op til FN's

målsætning om at yde 0,7 procent af BNP i bistand.

I denne sammenhæng er det måske værd at bemærke, at USA også på dette område, ligesom i klimasammenhæng, er ualmindeligt fodslæbende og aktivt modarbejder fx Danmarks politik på dette område. Langt hen ad vejen står USA for en religiøst betinget modstand imod prævention, seksuel rådgivning af kvinder og unge, abort og andre redskaber, der er afgørende elementer i at opnå en reduceret befolkningstilvækst. En aktiv bestræbelse på at inddrage også denne konflikt i klimaforhandlingerne vil derfor næppe være befordrende.

I øvrigt er det forkert at fremstille Vesten som miljøbevidst og andre landes befolkninger som tilbagesående. De vestlige lande har desværre indrettet deres samfund på en måde, så udslippet af drivhusgasser er meget højt sammenlignet med resten af kloden (minus OPEC-landene).

Spørgsmål 8

Under Kyoto påtog Danmark sig (sammen med Tyskland) at reducere med hele 21 procent i forhold til 1990-niveaue. Det har tvunget os til at være i front teknologisk, fordi det bindende mål har skabt en efterspørgsel på nye løsninger. Men den ekstra markante indsats fra 5,4 mio. danskere betyder jo næppe det store for kloden, da det blot førte til, at andre EU-lande kunne forurene til-

svarende mere, så det samlede mål at nedbringe 1990-niveauet inden for EU med 8 procent kunne nås. Vil Danmark også denne gang påtage sig en større byrde end de øvrige EU-lande, og hvis ja, hvad er så rationalet?

Miljøministeren

Man skal være påpasselig med at gøre Danmarks konkrete indsats op i betydning for temperaturstigning eller vandstandsstigning. Det er ikke uden grund, at Danmark har en stor forpligtelse til at reducere vores udledninger. På grund af vores meget store andel af kul i energiforsyningen og på grund af vores relative velstand har Danmark desværre en kedelig høj udledning af CO₂ pr. indbygger sammenlignet med resten af EU. Vi vil også skulle bære vores rimelige del af byrden i næste omgang.

Samtidig er det afgørende politisk, at der er nogen, der stiller sig i front og driver den internationale proces fremad. Derfor pressede jeg også meget stærkt på i forhold til beslutningen, der førte til, at EU nu kan vise internationalt lederskab i klimapolitikken med udmeldingen om, at man er klar til at reducere EU's udslip med 30 procent som led i en global klimaaf tale, hvor andre industrilande påtager sig sammenlignelige forpligtelser, og hvor de mest velstående udviklingslande også bidrager. Det har en uvurderlig politisk betydning, at lande og regioner tør gå forrest og vise lederskab.

Ambitiøse og klare udmeldinger har jo tilmed den fordel, at det giver industrien en pejling på, at der også fremover vil være potentiale i at opfinde og udvikle miljørigtige teknologier. Noget som de jo så kan indarbejde i deres forretningsstrategier.

Miljøforkæmperen

Dengang Danmark påtog sig 21 procent forpligtelsen, lå det danske udslip af drivhusgasser pr. indbygger helt i top i EU, og den danske forpligtelse var bestemt ikke så urimelig som mange siden har villet gøre den til. I øvrigt er det heller ikke rigtigt, at den danske ekstra indsats var ligegyldig for den samlede, globale klimaindsats. Faktisk er det min opfattelse, at den danske forpligtelse var en væsentlig bevæggrund for, at EU fik sit samlede regnestykke til at gå op og kunne stille op med en samlet linje i forhandlingerne om Kyoto-protokollen. Den danske forpligtelse havde stor, international politisk betydning.

Det danske udslip er stadig et stykke over EU-gennemsnittet, og det vil kun være rimeligt, hvis Danmark også fremover påtager sig en større reduktionsforpligtelse end de fleste andre EU-lande. Bemærk i øvrigt, at det slet ikke er nogen dårlig forretning for samfundet at begrænse udslippet af drivhusgasser. Når vi erstatter kul og olie med vedvarende energi og energibesparelser, undgår vi de løbende udgifter til køb af brændsel. Hertil kommer fordele

for de store dele af erhvervslivet, som lever af at sælge moderne energiteknologier. De har brug for løbende at blive udfordret af nye krav fra staten for at kunne være i front internationalt. Det lægger de ikke skjul på.

Jeg er sikker på, at det danske samfund vil være bedre tjent med en ambitiøs klimapolitik, der er sam-tænkt med innovation og erhvervsudvikling, som kan *brande* Danmark som et forbillede for verden, end vi vil være med en fodslæbende politik, som alligevel højest fører til, at vi 'sparer' 1 procent eller 2 i vores fremtidige forpligtelse.

Spørgsmål 9

Den stigende bekymring over drivhusgasserne har i nogle lande fået kernekraft til at fremstå som et attraktivt alternativ til fossile brændstoffer. Kan man forestille sig, at holdningen til kernekraft også vil ændre sig i Danmark, så vi på sigt om ti år vil bygge atomkraftværker herhjemme?

Miljøministeren

Med Folketingets beslutning i 1985 om, at atomkraft ikke skal indgå i den danske energiforsyning, har vi – med enighed mellem partierne i Folketinget – valgt en anden vej, hvor vi udbygger det danske naturgassystem, øger udbygningen med kraftvarme og vedvarende energi samt styrker energibesparelsesind-

satsen. Danmark valgte altså et andet spor – et spor, som har været succesrigt, og som jo også har skabt fx en global førende vindindustri, og som har en meget stor del af æren for, at miljø- og energiteknologi i dag er et af vores hastigst voksende eksportområder. Regeringen har fortsat ikke nogen planer om at genoptage diskussionen af kernekraftens rolle i Danmark.

I stedet for at bruge år på en ny atomkraft-diskussion, så ser jeg meget hellere, at vi bruger kræfterne på at udvikle fremtidens nye energiformer, om det så er brændselsceller, bølgekraft eller teknologier vi endnu ikke kender.

Regeringen udsendte i 2005 oplægget *Energistrategi 2025*, der er en langsigtet energistrategi. Oplægget viser, at Danmark står godt, når det handler om at klare de fremtidige udfordringer, som energisektoren står overfor, og frem mod 2025 forventes især en markant udbygning med vindkraft.

Miljøforkæmperen

Det tvivler jeg meget på. Der er ingen grund til at bygge atomkraftværker i Danmark. Det er alt for dyrt i forhold til en videre udvikling af vedvarende energi og energibesparelser, og det er svært at se, hvilke danske samfunds- eller erhvervsfordele der ville være forbundet med at gå den vej. Jeg har også svært ved at se, hvor i landet man skulle kunne placere et a-kraftværk

Spørgsmål 10

Hvad er din personlige holdning til kernekraft? Har vi overdrevet de risici, der er forbundet med det?

Miljøministeren

Jeg mener, det ville være meget kortsigtet politik at erstatte en problematisk energikilde – nemlig kul – med en anden, og der er stadig sikkerhedsaspekter ved atomkraft – som i øvrigt også påvirker atomkraftens rentabilitet. Jeg synes, vi bruger kræfterne langt bedre ved at investere i fremtidens teknologier.

Miljøforkæmperen

Det er ikke min opfattelse, at problemerne ved kernekraft overdrides. Selv i Europa i dag er der problemer med at opretholde sikkerheden på atomkraftværkerne. Alvorlige uheld forekommer, og der er aktuelle eksempler fra Tyskland på, at myndighederne ikke får de oplysninger, de har brug for fra de selskaber, som driver værkerne. Hvis der satses mere på kernekraft globalt, vil der blive flere mål for terrorister, større

risiko for misbrug af radioaktivt materiale og spredning af atomteknologi til lande, som er ustabile eller med fjendtlighedsindede regeringer. Nordkorea og Iran vil ikke være de eneste lande, som søger at skaffe sig atomvåben.

WWF International har gennemført en analyse af, hvordan det vil kunne lade sig gøre at opfylde verdens behov for energi i 2050 og samtidig holde udslippene af drivhusgasser under det niveau, hvor der bliver stor risiko for, at udviklingen går amok. Analysen viser, at det *kan* lade sig gøre at holde temperaturstigningerne under den kritiske grænse på 2 grader celsius med de teknologier vi kender i dag, og uden at drage kernekraft ind i viften af løsninger. De andre løsningsmodeller i viften, fx energibesparelser, vedvarende energi, stop for skovrydning, er langt mere attraktive end kernekraft, og derfor ser jeg ingen aktuel grund til at bruge tid på at diskutere kernekraft. Analysen, som har titlen *WWF Climate Solutions*, kan findes på WWF's hjemmeside på adressen: <http://assets.panda.org>.